

Särskild behörighet – ansökningar och beslut om andra krav åren 1996-2003

Regeringsuppdrag
Reg.nr 83-2489-03

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Andra krav – ansökningar och beslut	6
Uppdraget	6
Bakgrund	6
Ansökningar till Högskoleverket 1996 – 2003	8
Sammanfattning av resultaten	15

Sammanfattning

Regeringen gav i regleringsbrevet för år 2003 Högskoleverket uppdraget att redovisa i vilken omfattning, för vilka utbildningar och på vilka grunder verket medgivit att högskolorna får ställa andra krav än de som anges i fastställda standardbehörigheter.

Sedan 1996 och fram till utgången av år 2003 har Högskoleverket mottagit och behandlat ett drygt åttiotal ansökningar från högskolorna angående andra krav än standardbehörigheter.

De vanligaste kraven i ansökningarna rör yrkeserfarenhet för fortbildningar och språk/matematik för tvär-/mångvetenskapliga utbildningar. Antagnings- och eller behörighetsprov förekommer nästan bara som krav för utbildningar i teckenspråk.

Generellt har Högskoleverket beviljat ansökningar där utbildningen varit en fortbildning för redan yrkesverksamma och högskolan krävt yrkeserfarenhet eller praktiskt antagningsprov. Verket har också beviljat ansökningar när utbildningen varit tvär-/mångvetenskaplig och relevant standardbehörighet saknats. I samtliga fall grundar sig besluten på en bedömning av om förkunskapskraven är helt nödvändiga i relation till utbildningarnas innehåll och den målgrupp studenter som utbildningen riktas till.

Högskoleverket har avslagit en fjärdedel av ansökningarna varav alla utom en stridit mot gällande förordningar enligt Högskoleverkets bedömningar. Grunden för avslag har nästan i samtliga fall varit att utbildningen som kravet gällt varit en utbildning som leder till yrkesexamen. Högskoleverket har fram till år 2003 inte haft bemyndigande att ge tillstånd för sådana utbildningar. Från och med år 2003 kan dock Högskoleverket också ge tillstånd för utbildningar som leder till yrkesexamen.

Under år 2003 har de flesta ansökningar om andra krav rört utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen.

Andra krav – ansökningar och beslut

Uppdraget

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2003 Högskoleverket uppdraget att redovisa i vilken omfattning, för vilka utbildningar och på vilka grunder verket medgivit att högskolorna får ställa andra krav än de som anges i fastställda standardbehörigheter.

En redovisning av detta skall lämnas senast den 11 april 2004. Högskoleverket har sedan 1996 behandlat ett åttiotal ansökningar från högskolorna angående andra krav än standardbehörigheter. Högskoleverket lämnar följande redovisning med anledning av uppdraget.

Bakgrund

De särskilda behörighetskrav som ställs för tillträde till utbildningar vid de svenska högskolorna kan beslutas av högskolorna själva eller av Högskoleverket.

7 kap.7 - 9 §§ högskoleförordningen gäller särskild behörighet. Där sägs bl.a. att högskolorna beslutar själva om särskilda behörighetskrav för utbildningar som *inte* vänder sig till nybörjare. Exempel på sådana utbildningar är fristående kurser på B-, C- och D-nivå.

Högskoleverkets ansvar gäller utbildningar som vänder sig till nybörjare. Dessa kan indelas i två grupper utifrån den roll Högskoleverket har:

1. Utbildningar som leder till yrkesexamen med undantag för konstnärliga utbildningar. Ett exempel på en sådan utbildning är läkarprogrammet som leder till läkarexamen. För dessa bestämmer Högskoleverket vilken av ett antal standardbehörigheter som ska gälla för en viss utbildning. Vilka standardbehörigheter som finns att välja bland bestäms också av Högskoleverket.
2. Övriga utbildningar - dvs. fristående kurser och program som inte leder till yrkesexamen. Exempel på sådana utbildningar är fristående kurser på A-nivå och utbildningar som leder till magisterexamen, kandidatexamen och högskoleexamen. För dessa bestämmer högskolan vilka av de av Högskoleverket fastställda standardbehörigheterna som ska gälla.

Undantagsregler

Möjligheter för högskolorna att använda *andra* formella behörighetsvillkor än standardbehörigheter till utbildningar som vänder sig till nybörjare finns under vissa förutsättningar eller efter ansökan till Högskoleverket. För det

första kan högskolorna om det finns särskilda skäl ställa *lägre* krav än de som anges i standardbehörigheterna¹. För det andra kan högskolorna, om de vill ställa *högre* krav än de som anges i standardbehörigheterna, ansöka om detta hos Högskoleverket. Högskoleverkets bemyndigande att tillåta andra krav än standardbehörigheter uttrycks på följande sätt i 7 kap. 9 § Högskoleförordningen:

”Om det finns särskilda skäl, får Högskoleverket medge att högskolan för tillträde till en viss utbildning ställer upp andra krav enligt 7 § första stycket än de som följer av standardbehörigheter som behövs för den utbildningen.”

Ny regel 2003

En ny bestämmelse är att Högskoleverket från och med år 2003 har bemyndigande att ge tillstånd för andra krav än standardbehörigheter både för utbildningar som leder till yrkesexamen och till de utbildningar som inte leder till yrkesexamen. Före år 2003 fanns endast möjlighet att ge tillstånd för de senare utbildningarna. Tankarna bakom denna nya bestämmelse uttrycks i propositionen Den öppna högskolan (2001/02:15) bl.a. på följande sätt (s. 58):

”Standardbehörigheterna bör anpassas till en mer diversifierad verklighet med fler tvär/mångvetenskapliga utbildningar med även till traditionella utbildningar som vänder sig till otraditionella grupper. Regeringen anser därför att högskoleförordningen bör kompletteras med en bestämmelse som gör det möjligt för Högskoleverket att ge tillstånd att ställa högre krav än de som anges i standardbehörigheterna för sådana utbildningar som leder till yrkesexamen.”

Konkret innebär det att högskolorna idag t.ex. kan ansöka om att använda andra krav än en standardbehörighet till Läkarpogrammet. Vidare sägs att bestämmelsen, liksom tidigare tillämpningar, bör utnyttjas restriktivt och endast om särskilda skäl finns. Utgångspunkten är att högskolorna inte ska ställa högre krav än vad som är nödvändigt för att klara utbildningen.

Andra krav måste vara nödvändiga för att klara utbildningen

De krav som får ställas utöver standardbehörigheter ska förutom att vara helt nödvändiga också uppfylla andra villkor som anges i 7 kap. 7 § Högskoleförordningen 7 kap. 7 § första stycket:

¹ Om det finns särskilda skäl, får högskolan besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor. En högskola skall göra undantag från något eller några behörighetsvillkor om sökanden har förutsättningar att tillgodogöra sig den sökta utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren (7 kap. 3 § Högskoleförordningen).

”De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

- 1 kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella eller specialutformade program eller motsvarande kunskaper,
- 2 kunskaper från en eller flera högskolekurser,
- 3 andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.”

Ansökningar till Högskoleverket 1996 – 2003

Sedan 1996 och fram till utgången av år 2003 har Högskoleverket mottagit och behandlat ett drygt åttiotal ansökningar från högskolorna angående andra krav än standardbehörigheter. En fullständig lista över ansökningar som inkommit till verket finns i bilaga 1. I bilagan anges avsändande högskola, vilken utbildning ansökan avser, vilka de andra kraven är och Högskoleverkets beslut. Nedan följer en analys av ansökningarna. Analysen fokuserar på vilka utbildningar ansökningarna gäller och på vilka grunder verket medgivit undantag från standardbehörigheterna.

Vad gäller *antalet ansökningar* är en viktig observation att antalet ansökningar per år varierat avsevärt. År 1996 inkom 33 ansökningar till verket medan det mellan åren 1999 och 2002 endast inkom 2 ansökningar. Under åren 1996 - 1998 verkar dock en viss oklarhet ha funnits på högskolorna vad gäller tolkningen av reglerna. Då inkom nämligen många ansökningar som gällde utbildningar som leder till yrkesexamen, vilka Högskoleverket inte hade bemyndigande att fatta beslut om. Många högskolor ville behålla de behörighetskrav som de själva ställt upp innan de nya reglerna infördes.

År 2003 har antalet ansökningar börjat öka igen och uppgick detta år till 12. Denna senare ökning under 2003 förklaras så gott som helt av att undantagsregeln numera gäller även yrkeshögskoleexamen. Av de 12 ansökningar som verket fått in under 2003 gäller 7 utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen.

Tabell 1. Antalet ansökningar om andra krav mellan åren 1996 och 2003.

År	Antal ansökningar
1996	33
1997	25
1998	13
1999	1
2000	1
2001	0
2002	0
2003	12
Totalt	85

Vilka utbildningar gäller ansökningarna?

Ansökningarna omfattar ett brett spektrum av utbildningar (se Tabell 3). Under åren 1996 till och med 2003 beviljades andra krav av Högskoleverket för 28 utbildningar som leder till generell examen, 28 utbildningar som är

kortare eller längre kurser samt från och med 2003, 7 utbildningar som leder till yrkesexamen. Det finns inga klara tendenser att någon utbildning finns överrepresenterad.

Tabell 2. Beviljade ansökningar uppdelade på år och utbildningskategori

År	Yrkesexamen	Generell examen	Kurs	Totalt
1996	-	14	8	22
1997	-	8	13	21
1998	-	5	4	9
1999	-	1	0	1
2000	-	0	0	0
2001	-	0	0	0
2002	-	0	0	0
2003	7	0	3	10
Totalt	7	28	28	63

Krav på yrkeserfarenhet och språk vanliga

Som nämnts behöver högskolorna inte ansöka om tillstånd om de vill använda *lägre* förkunskapskrav än vad som stipuleras av en standardbehörighet. I ansökningarna finns därför begäran om *tillägg till dessa behörigheter* alternativt har man formulerat en uppsättning behörighetskrav *utan referenser till standardbehörighet*. I Tabell 3 visas vilka andra krav som beviljats av Högskoleverket. För flera av kraven gäller att samma formulering finns i flera ansökningar och därför redovisas också antalet gånger ett krav beviljats i Tabell 3.

Tabell 3. Andra krav som beviljats av Högskoleverket år 1996 – 2003. Frekvens.

Typ av krav	Antal
Antagningsprov (språkkonsultlinjen P, teckenspråk K (6 st.), designer P)	8
B.1 ² +Engelska kurs B+aktuellt språk lägst C-språk kurs B/steg 3 (rättsvetenskap internationell inriktning P)	1
B.1+ aktuellt språk lägst C-språk kurs B/steg 3 (rättsvetenskap internationell inriktning P)	1
C.1+ aktuellt språk lägst C-språk kurs B/steg 3 (information/kommunikation med internationell inriktning)	1
C.3+Matematik kurs C (datalingvistik K, datorlära för språkvetare K)	2
D.3+yrkeserfarenhet (personal- och arbetslivsfrågor P)	1
D.4.1+Engelska kurs B (europaprogrammet P, internationell ekonom P)	2
D.4.1+Matematik kurs E (matematikekonomi P)	1
D.4.1+Naturkunskap kurs B (kostekonom P)	1
D.4.1+Svenska kurs B+ aktuellt språk lägst C-språk kurs B/steg 3 (internationell ekonom P)	1
D.4.1+Svenska kurs B+Engelska kurs B (kognitionsvetenskap P, Multimediadesign	1

² B.1 syftar på standardbehörighet B.1, vilken innehåller Svenska kurs B eller Svenska som andraspråk kurs B+Samhällskunskap kurs A+Historia kurs A. Standardbehörigheterna har skrivits in i tabellen för att visa skillnader mellan när krav lagts till en redan existerande standardbehörighet (tex. D.4.1+Engelska kurs B) och när en standardbehörighet helt har ersatts av andra krav (tex. Engelska kurs B+yrkeserfarenhet).

P)	
D.4.1+Svenska kurs B+Engelska kurs B+ aktuellt språk lägst C-språk kurs B/steg 3 (internationell ekonom P, internationell ekonom P, internationell ekonom P)	3
E.1+Matematik kurs E (matematik med biologi/kemi P)	1
Engelska kurs B+yrkeseferenhet (orienteringsinstruktör med internationell inriktning P)	1
G.10.2+yrkeseferenhet (specialidrottstränare K)	1
Kemi kurs A (farmakologi K)	1
Körkort B (trafiksäkerhetskunskap K)	1
Matematik kurs A (byggarbetsledare P, mekatronikoperatör P, CNC-tekniker P, produktionstekniker P)	4
Matematik kurs A+Samhällskunskap kurs A (fastighetsmäklare P)	1
Matematik kurs A+tekniskt eller eltekniskt program (drifttekniker P)	1
Matematik kurs B (automations- och produktionstekniker P)	1
Matematik kurs B+Energi kurs A (drifttekniker P)	1
Matematik kurs C+Fysik kurs B+Engelska kurs B+elevtillstånd+antagningsprov (trafikflygare P)	1
Matematik kurs C+Kemi kurs A+Biologi kurs B (människans fysiologi)	1
Matematik kurs C+Naturkunskap kurs B (folkhälsovetenskap K)	1
Matematik kurs D+Kemi kurs A+Biologi kurs A (Ekotekniker P)	1
Svenska kurs B+ aktuellt språk lägst C-språk kurs B/steg 3 +antagningsprov (teckenspråk K)+yrkeseferenhet (teckenspråk K)	1
Svenska kurs B+Engelska kurs B+Matematik kurs B (datalogistik P)	1
Svenska kurs B+Engelska kurs B+Matematik kurs C (datalogistik P)	1
Svenska kurs B+Engelska kurs B+Matematik kurs D+Teknik kurs A (redaktör P)	1
Svenska kurs B+Matematik kurs C (språkteknologi P, matematisk lingvistik K, språkteknologi K)	3
Svenska kurs B+Tyska kurs C+Engelska kurs B+Matematik kurs B (tyska med inriktning mot datalogistik P)	1
Yrkeseferenhet	15
Yrkeseferenhet+god hörsel (ljudingenjör P)	1
Total	63

Yrkeseferenhet vanligt krav för fortbildningskurser

Av Tabell 3 framgår att yrkeseferenhet är ett vanligt krav som beviljats. Totalt är det 18 beviljade ansökningar över en åttaårsperiod som innehåller krav på yrkeseferenhet (15 ansökningar med enbart yrkeseferenhet och 3 med yrkeseferenhet i kombination med något annat krav). Högskoleverket har i sin bedömning av dessa ansökningar, efter att ha granskat utbildningens innehåll som den uttrycks i kursplaner, ansett att yrkeseferenhet är ett sådant villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för. I flera fall har verket i dialog med högskolan begärt mer precisa formuleringar av kravet på yrkeseferenhet. Detta för att minska graden av subjektivitet i bedömningarna samt för att underlätta processen vid ett eventuellt överklagande om någon förklaras obehörig till nämnda utbildningar.

De utbildningar där högskolan velat ha yrkeserfarenhet i någon form som särskilt krav och fått den beviljad av Högskoleverket är sammanställda i Tabell 4:

Tabell 4. Utbildningar som fått yrkeserfarenhet beviljad som krav för behörighet.	
Utbildning och högskola	
Grafiska linjen, Stockholms universitet	
Reklam och kommunikation, Stockholms universitet	
Kurs för datayrkesverksamma, Stockholms universitet	
Arbetsmarknadsutbildning, Stockholms universitet	
Gastronomiprogrammet, Umeå universitet	
Ekonomi för entreprenörer, Lunds universitet	
Autismspektrumstörning, Växjö universitet	
Autismspektrumstörning, Örebro universitet	
Fotbollstränarutbildning, Örebro universitet	
Teaterpedagogprogrammet, Örebro universitet	
International orienteering education, Örebro universitet	
Vård och behandling av missbrukare, Mitthögskolan	
Specialidrottstränare, Idrottshögskolan	
Teckenspråk, Stockholms universitet	
Personal- och arbetslivsprogrammet, Umeå universitet ³	
Ljudingenjör, Luleå tekniska universitet	
Restaurangutbildning, Örebro universitet	
Restaurang- och måltidskunskap, Örebro universitet	

Motiveringarna för att använda yrkeserfarenhet som krav som högskolorna givit både för kortare kurser och längre utbildningar handlar om att dessa kurser/utbildningar är tänkta som *fortbildning av redan yrkesverksamma*. Kurserna är ofta av den karaktären (tex. autismspektrumstörning) att de är teoretiska och att teorin refererar till de erfarenheter som den studerande förväntas ha. Eftersom utbildningarna (i sig själva sällan längre än 2 år) enbart innehåller kurser på heltid med teoretiska moment finns det ingen möjlighet för studenten att hinna skaffa sig den nödvändiga erfarenheten under utbildningens gång. I ansökan från Mitthögskolan finns ett typiskt exempel på argumentation för krav på yrkeserfarenhet:

”Motivet till vårt önskemål är att kursen är avsedd som fort- och vidareutbildning för yrkesverksamma och dess mål är att den studerande ska bli medveten om sin roll som behandlare och att denna roll ska utvecklas. Utvecklingen sker genom nära integration mellan teori och praktik. Detta kräver att den studerande har tillgång till en verksamhet som ger möjlighet till omedelbar återkoppling av teorin dvs. studenten måste vara verksam inom missbruksvården.”

En annan motivering är att man söker studenter som har *förkunskaper från flera fält*, t. ex. både teknisk och musikalisk meritering som i fallet med den tvärvetenskapliga utbildningen till Ljudingenjör.

³ Annat krav på arbetslivserfarenhet än det som finns i standardbehörighet D.3. Vård av annan person och värnpliktstjänstgöring räknas inte.

Krav på språk – och matematikkunskaper vanliga för tvärvetenskapliga utbildningar

Gymnasiekurserna Svenska kurs B och Engelska kurs B samt krav på andra språk ingår också i många ansökningar. Flera högskolor har velat ha en garanti att den potentielle studenten är godkänd i dessa kurser, då det är möjligt att ha genomgått ett nationellt eller specialutformat gymnasieprogram utan att dessa kurser är godkända. I slutbetyget behövs lägst betyget Godkänd på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng som krävs för ett fullständigt program.

En motivering som finns i många ansökningar som åberopar särskilda språkkunskaper är att utbildningen i fråga är tvär-/mångvetenskaplig. Några talande exempel på det är Internationella ekonomiprogrammet i Karlstad där den studerande både läser kurser i företagsekonomi och tyska på högskolenivå. Då ingen standardbehörighet finns som passar på denna och liknande utbildningar och goda förkunskaper i språk synes krävas har ansökan om krav på Svenska kurs B, Engelska kurs B och ett ytterligare språk på B-nivå bifallits.

Matematik

Ett flertal yrkeshögskoloutbildningar har ansökt om att ha kursen Matematik kurs A som behörighetskrav. Detta för att säkra att denna kurs finns bland de godkända kurserna i den studerandes slutbetyg från gymnasieskolan. Flera delkurser på dessa utbildningar bygger nämligen på att den studerande har kunskaper i matematik motsvarande Matematik kurs A eller motsvarande.

I övrigt finns krav på matematikkunskaper på de tvär-/mångvetenskapliga utbildningarna. Ett belysande exempel är utbildningen Datalogivistik 40 poäng vid Lunds universitet som fått tillstånd att komplettera standardbehörighet C.3 (Svenska kurs B+Ett språk kurs B) med Matematik kurs C då både goda språkliga förkunskaper och matematiska ansetts nödvändiga både av högskolan och Högskoleverket.

Antagningsprov mindre vanligt krav

Antagningsprov eller behörighetstest finns med i några ansökningar. Av dessa handlar merparten om utbildningar i teckenspråk. En typisk motivering från högskolan som accepterats av Högskoleverket lyder:

”..Undervisningen bedrivs uteslutande på teckenspråk.

Urvalsgruppen har varierande förkunskaper. De kan behärska teckenspråk efter studier på olika nivåer och i skilda utbildningsformer, t. ex. teckenspråk som c-språk från gymnasieskola, studier vid folkhögskola eller intensivkurser genomförda av olika organisationer. De olika förutsättningarna och villkoren samt det faktum att teckenspråk är ett relativt nytt vetenskapligt område gör att dokumentationssätten är disparata och sällan möjliga att jämföra.

En konverserande intervju är nödvändig vid bedömningen av studentens teckenspråksfärdighet och därmed möjlighet att följa och fullfölja kurserna.”

Övrigt: Kemi, biologi, god hörsel och körkort B

Mer ovanliga är krav på kunskaper i naturvetenskapliga ämnen som biologi och kemi och naturkunskap som bara finns i ett par beviljade ansökningar. Dessa krav är genomgående lägre än de som finns i standardbehörigheter för tekniska/naturvetenskapliga utbildningar. Ett exempel är ansökan från Mitthögskolan gällande Ekoteknikprogrammet. Motiveringen där är att man vill ha en tvärvetenskaplig teknikutbildning som riktar sig till studenter med olika bakgrund, dvs. inte enbart tekniker. Högskolan har inte funnit någon lämplig standardbehörighet för detta utan komponerat en egen behörighet. Liknande skäl finns för kurserna Farmakologi och Människans fysiologi vid Karolinska institutet, där högskolan velat ha både nybörjarstudenter men även andra målgrupper till utbildningarna. Lösningen har varit att i stället för en standardbehörighet lista ett antal kurser på lägre nivå som t.ex. Kemi A och Biologi A, vilket är lägre krav än de i standardbehörigheterna. Krav på god hörsel (ljudingenjör) och krav på körkort B (utbildning i Trafiksäkerhetskunskap för trafiklärare) förekommer i var sin ansökan.

Ansökningar som fått avslag

De ansökningar som fått avslag eller som inte behandlats av någon anledning är till antalet 22 av totalt 86 inlämnade ansökningar. De är till största delen sådana som handlar om utbildningar som leder till yrkesexamen.

Tre av ansökningarna har lämnats utan åtgärd då det visat sig att högskolorna kunnat använda de sökta kraven inom ramen för det dåvarande regelsystemet. De återstående två avslagen har skett med motiveringarna att kraven stridit mot förordning eller mot intentioner i propositioner. I ett fall har högskolan ansökt om att få använda ett visst program från gymnasieskolan som förkunskapskrav, vilket inte är tillåtet. I det andra fallet har kravet stridit mot syftet med utbildningen (yrkeshögskoleexamen i fastighetsmäklari). Detta sista fall är av intresse då det är det enda avslag där behörighetskraven inte är i överensstämmelse med intentionerna. Verkets motivering lyder:

”Högskoleverket menar att Matematik C är att betrakta som ett för högt förkunskapskrav för en yrkeshögskoleutbildning. Dessa utbildningar är enligt propositionen Den öppna högskolan (2001/02:15) avsedda för elever från yrkesinriktade program på gymnasiet och/eller yrkesverksamma. För elever utan yrkeserfarenhet bör i regel inga särskilda behörighetskrav utöver den grundläggande behörigheten ställas. För yrkesverksamma bör vid behov krav kunna utformas som krav i de yrkesspecifika ämnena. Högskoleverket anser att Umeå universitets krav inte är förenliga med utgångspunkterna i propositionen.”(Högskoleverket Reg.nr. 83-5027-03)

Tabell 5. Ansökningar som fått avslag samt motivering

Utbildning och högskola	År	Krav	Motivering för avslag
Juris kandidatprogrammet, Uppsala	1996	Engelska B	Yrkesexamen
Läkarprogrammet, Uppsala	1996	Svenska B/Svenska 2B+ Engelska B	Yrkesexamen
Gymnasieläraryrket, Uppsala	1996	Engelska B	Yrkesexamen
Textilläraryrket, Uppsala	1996	Svenska B/Svenska 2B	Yrkesexamen
Brandingenjör, Lund	1996	Matematik E i standardbehörighet	Yrkesexamen
Civilingenjör, Teknisk biologi, Umeå	1996	Biologi B+Kemi B	Yrkesexamen
Dataingenjör, Karlstad	1996	E.2.1.	Yrkesexamen
Kemiekonomiprogrammet, Karlstad	1996	E.2.1.	Ingen åtgärd. Generell examen. Högskolan kan själv bestämma standardbehörighet
Skogsindustriingenjör, Karlstad	1996	E.2.1.	Yrkesexamen
Gymnasieläraryrket (1)kemi, (2)fysik, (3)naturkunskap, (4)datakunskap, Karlstad	1996	Fördjupade kurser i matematik, fysik, kemi och biologi	Yrkesexamen
Nordiska språk, Uppsala	1997	Svenska B/Svenska 2B+ Engelska B	Ingen åtgärd. Högskolan kan välja standardbehörighet C.1
Idrottsläraryrket, Örebro	1997	Svenska B/Svenska 2B+Engelska B+Matematik B	Yrkesexamen
Medicinsk teknik med inriktning mot kirurgisk verksamhet, Kristianstad	1997	Sjuksköterskeexamen 120 poäng eller NV-programmet med teknisk inriktning eller motsvarande	Förkunskaper får avse kurser inte program
Idrottsläraryrket, Idrottshögskolan	1997	Svenska B/Svenska 2B+Engelska B+Matematik A+Historia A+SamhällskunskapA	Yrkesexamen
International Programme in Early Childhood Education, Lärarhögskolan Stockholm	1997	Engelska B	Yrkesexamen
Förskolläraryrket Lärarhögskolan Stockholm	1997	Idrott och hälsa AB+Naturkunskap B	Yrkesexamen
Idrottsläraryrket, Örebro	1998	Svenska B/Svenska 2B+Engelska B+Matematik B	Yrkesexamen
Idrottsläraryrket, Örebro	1998	Svenska B/Svenska 2B+Engelska B+Matematik A+Historia A+SamhällskunskapA	Yrkesexamen
Grundskolläraryrket, Örebro	1998	G.5 (utom fysik, kemi, biologi)+Idrott AB+NaturkunskapAB	Ingen åtgärd. Högskolan kan använda G.9 för tvåämneslärare
Grundskolläraryrket med natur- och friluftspolisprofil, Luleå	2000	Godkänd i Idrott och hälsa B	Yrkesexamen
Fastighetsmäklaryrket, Umeå	2003	Matematik C+Samhällskunskap A	Matematik C för högt förkunskapskrav för yrkeshögskoleutbildning

Sammanfattning av resultaten

Vid genomgången av ansökningar om s.k. andra krav har följande mönster kunnat urskiljas:

Mellan åren 1996 till och med 1998 inkom många ansökningar till Högskoleverket där ansökan gällde yrkesutbildningar. Samtliga avslogs då verket gjorde tolkningen av högskoleförordningen att verket inte hade befogenhet att fatta beslut om sådana utbildningar.

Antalet ansökningar ökade 2003 i samband med att den nya yrkeshögskoleexamen inrättades. Anledningen till ökningen kan förklaras med högskoleverkets nya bemyndigande att också ge tillstånd för utbildningar som leder till yrkesexamen.

De *vanligaste* kraven i ansökningarna rör *yrkeserfarenhet* för fortbildningar och *språk/matematik* för tvär-/mångvetenskapliga utbildningar.

Antagnings- och eller behörighetsprov förekommer nästan bara som krav för utbildningar i teckenspråk.

Högskoleverket har *avslagit* en fjärdedel av ansökningarna varav alla utom en stridit mot gällande förordningar. Grunden för avslag har nästan i samtliga fall varit att utbildningen som kravet gällt varit en utbildning som leder till yrkesexamen. Endast två ansökningar har fått avslag av andra skäl.

Generellt har Högskoleverket beviljat ansökningar där utbildningen varit en fortbildning för redan yrkesverksamma och högskolan krävt yrkeserfarenhet eller praktiskt antagningsprov. Verket har också beviljat ansökningar när utbildningen varit tvär-/mångvetenskaplig och relevant standardbehörighet saknats. I samtliga fall grundar sig besluten på om förkunskapskraven är helt nödvändiga i relation till utbildningarna innehåll och den målgrupp studenter som utbildningen riktas till.